

भूगोल - प्रथमवर्ष कला (F.Y.B.A.) भूगोल - पेपर - १

सत्र - १

भूरूपशास्त्र

घटक -१ : पृथ्वीची अंतर्गत रचना (१२)

- भूरूपाशास्त्राची व्याख्या व अर्थ
- पृथ्वीची अंतर्गत रचना व घटक
- खडक व खनिजे
- वेगवेगळे भूखंड वहन सिद्धांत (Continental Drift Theory)
- भूसंच भुविवर्तनिकी सिद्धांत (Theory of Plate Tectonics)

घटक -२ : भूअंतर्गत प्रक्रिया (Endogennic Process) (१२)

- भूकवचाच्या हालचाली
- भुविवर्तन हालचाली (Diastrophic Movement)
- वळ्या(Folding) आणि भ्रंश (faulting)
- प्रलयकारी हालचाली (Catastrophic Movements)
- ज्वालामुखी (Volcanoes) आणि भूकंप (Earthquakes)
- जगतील व भारतातील उदाहरणे

घटक-३ : भूबाह्य प्रक्रिया - I (Exogenic Process) (१२)

- विदारण () झीज () व विस्तृत झीज ()ट
- वाहत्या पाण्याने - नदीने व हिमनदीने तयार केलेली भूरूपे (झीजेची व संचायनाची)

घटक-४ : भूबाह्य प्रक्रिया - II (१२)

- वाऱ्याने-सागरी लाटांनी तयार केलेली भूरूपे - कास्ट भूरूपे (झीजेची व संचायनाची)

घटक-५ : प्रात्यक्षिक (१२)

- समोच्च रेषांची संकल्पना
- उतार काढणे
(दोन ठिकाणांमधील अंतर (HE) व त्या ठिकाणातील उंचीतील फरक (VI) दिला असता
- समोच्च रेषांनी तयार केलेल्या भूरूपांचे छेद काढणे
- आंतरदर्शनीयता (Intervisibility)

सत्र - २

मानवी भूगोल

घटक -१ : मानवी भूगोलाची तोंडओळख (१२)

- मानवी भूगोलाचा अर्थ , स्वरूप व व्याप्ती
- मानवी भूगोलाच्या शाखा
- मानवी भूगोलातील विविध दृष्टीकोन
- मानव - पर्यावरण संबंध
- निश्चयवाद ()
- संभाववाद ()
- शक्यतावाद ()

घटक -२ : वस्त्या (१२)

- नागरी व ग्रामीण वस्त्यांची संकल्पना
- वस्त्यांचे प्रकार व आकृतीबंध - स्थान व स्थिती
- नागरी वस्त्यांचे कार्यात्मक वर्गीकरण

घटक -३ : लोकसंख्या (१२)

- जागतिक लोकसंख्या बदलाचा कल व आकृतीबंध
- लोकसंख्येच्या स्थित्यंतराचे प्रतिमान
- लोकसंख्येचे वितरण - परिणाम करणारे घटक व आकृतिबंध
- अतिरिक्त लोकसंख्या, न्यूनतम लोकसंख्या व पर्याप्त लोकसंख्या यांच्या संकल्पना व समस्या .

घटक -४ : स्थलांतर (१२)

- स्थलांतराची संकल्पना - प्रकार - कारणे .
- ओढ (Pull) व ढकल (Push) घटक
- स्थलांतराचे परिमाण - मूळ स्थानावर व स्थलांतराच्या ठिकाणाच्या प्रदेशावर
- आंतरराष्ट्रीय स्थलांतरातील सध्याचा कल .
- स्थलांतराचे सिद्धांत - स्थलांतराचा 'ली' यांचा सिद्धांत.
- रॅली यांचे गुरुत्वाकर्षण प्रतिमान .

घटक-५ : प्रात्यक्षिक (१२)

- निकटवर्तीयता विश्लेषण
- वय व लिंगदर्शक मनोरा - रचना व विश्लेषण
- ओघदर्शक आकृतीची रचना व विश्लेषण